

ת"פ (תל אביב) 12939-09-23 - עארף אבו רחמה נ' מדינת ישראל

ת"פ (תל-אביב-יפו) 12939-09-23 - עארף אבו רחמה נ' מדינת ישראל-שלום תל-אביב-יפו

ת"פ (תל-אביב-יפו) 12939-09-23

עארף אבו רחמה

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו - יפו

[28.04.2025]

כבוד השופט אביטל אמסלם- גלבע

ע"י ב"כ עוה"ד אלעד עובדיה

ע"י ב"כ עוה"ד ניר אלקבץ

החלטה בטענות מקדמיות

1. לפני בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש כנגדו מכוח סעיפים 5 ו-149(5) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן - החסד"פ) ומכוח טענה של הגנה מן הצדק.

2. לטענת הנאשם, "כבר נשפט" והורשע בגין המעשה המיוחס לו בכתב האישום וזאת במסגרת תת"ע 3355-10-23. מדובר בתיק שנדון בפני בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל אביב (בת ים), וביום 9/10/24 במסגרת הסדר טיעון, הודה והורשע במיוחס לו ונגזרו עליו עונשים של קנס בסך 1,000 ₪, פסילה על תנאי והתחייבות (להלן - התיק האחר או תיק התעבורה).

3. בנוסף, טוען הנאשם, בהמשך לטענה בדבר הסיכון הכפול, כי התנהלות המאשימה בעניינו עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות שכן הנאשם נאלץ לנהל שני הליכים אשר לא היתה מניעה מטעם המאשימה לאחדם, לנהלם במשותף ולחסוך לנאשם הוצאות הגנה כפולות. בנוסף, הודיית הנאשם בתיק האחר פוגעת ופוגמת גם באפשרותו להתגונן מפני האישום הנוכחי, ובכך למעשה נפגמת יכולתו וסיכויי הגנתו. כתב האישום

4. בהתאם למפורט בכתב האישום, גז פחמימני מעובה (להלן - גפ"מ) המוכר לציבור כגז בישול, הנו חומר דליק ונפיץ. שימוש נכון ובטוח בגפ"מ מחייב הקפדה על כללי בטיחות מחמירים בכל שלבי הטיפול בו, החל מהפקתו דרך הובלתו ואחסונו ועד הבערתו ע"י הצרכן. לאור השימוש הנרחב בגפ"מ מחד והסכנות שבשימוש מאידך, נקבעו בחקיקה כללים לטיפול בגפ"מ, ובין היתר חוק הגז הפחמימני המעובה, התשפ"א - 2020 (להלן - חוק הגפ"מ), הצווים מכוחו וחוק התקנים, תשי"ג-1953.

5. ביום 27/6/23, עובר לשעה 20:00, שיווק הנאשם והוביל ללא היתר 8 מכלי גפ"מ בעלי קיבולת של 12 ק"ג כל אחד, בעלי סימון של חברות שונות. המכלים הובלו כשהם בתא מטען סגור של רכב מסוג דאצ'יה, מ.ר. 096-99-431 (להלן - הרכב) ברחוב תדהר 37 בתל אביב. המכלים הכילו גפ"מ, שווקו ואוחסנו ברכב בניגוד ללכללי הבטיחות הנדרשים להובלת מכלי גפ"מ, לא קשורים ומאובטחים ובתא מטען סגור. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום עסק הנאשם בשיווק, מילוי, הולכה והובלה של מכלי גפ"מ למטרות מסחריות כאשר לנאשם אין רישיון לשמש כספק גז או לעסוק בעבודות גפ"מ בדרך כלשהי. על כן, במעשיו ביצע הנאשם פעולות ספק גז ללא שהיה בידיו היתר כדן לעשות כן.
6. משכך, מיוחסות לנאשם העבירות הבאות:
- א. ביצוע פעולת ספק גז ללא רישיון ספק גז - שיווק מכירה או הספקה של גז - עבירה לפי סעיפים (1)2 ו-(1)50(1) לחוק הגפ"מ (8 עבירות).
- ב. ביצוע פעולת ספק גז ללא רישיון ספק גז - הובלה - עבירה לפי סעיפים (1)2(3) ו-(1)50(1) לחוק הגפ"מ (8 עבירות).
- טענות הנאשם
7. טוען הנאשם כי הורשע כבר בגין המעשה המיוחס לו בכתב האישום, לאחר שביום 9/10/24 הודה והורשע בביצוע עבירה לפי תקנות 8(א)2 ו-8(א)3 לתקנות שירותי הובלה, תשס"א - 2001 (להלן - תקנות שירותי הובלה). במסגרת הסדר הטיעון בתיק התעבורה, נגזרו על הנאשם עונשים של קנס בסך 1,000 ₪, 2 חודשי פסילה על תנאי למשך שנה, והתחייבות להימנע מעבירה.
8. בפסיקה נקבע כי לצורך קביעה האם קיימת זהות בין המעשה שבבסיס כתב האישום דנן וכתב האישום בתיק האחר, יש להחיל מבחן צורני-עובדתי ומבחן מהותי-מוסרי (ע"פ 8748/08 ירון ברכה נ' מדינת ישראל). בחינת המעשים המיוחסים לנאשם בכתבי האישום מלמדת, לשיטת ההגנה, כי בשניהם מדובר באותו מעשה-היסוד העובדתי זהה, הן בוצעו באותו היום, אותה השעה, באותו הרכב, ומדובר באיסור הובלה של חומר מסוכן ללא היתר וללא אישור. למעלה מכך, איסור הובלה של חומר מסוכן בתיק התעבורה, הוא רחב יותר מאיסור הובלה של גפ"מ ומכיל בתוכו הלכה למעשה גם איסור הובלה של גפ"מ. משמע, היסוד העובדתי בתיק התעבורה מכיל את רכיבי היסוד העובדתי בתיק דנן. בנוסף, וגם אם מיוחסים לנאשם רכיבים עובדתיים נוספים בתיק שלפני, כגון פעולת השיווק, עדיין טוען הנאשם, מדובר במעשים זהים בעלי יסוד עובדתי זהה (ע"פ 132/57 נכט נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יא(3)1544).

9. במבחן הזהות הנורמטיבית ערכית, טען הנאשם כי הערך המוגן בשתי העבירות זהה ונועד לספק הגנה לשלום הציבור ובטיחותו. שומה על בית המשפט לענייני תעבורה כי במסגרת גזר דינו נתן את המשקל הראוי לשיקולי גמול והרתעה וכאשר אימץ את ההסדר שאליו הגיעו הצדדים, איזן בין הערכים המוגנים לעונש שהוטל על הנאשם. מעשיו של הנאשם לא גרמו לנפגעים, ועל כן גם מן הפן המוסרי יש להגיע למסקנה כי מדובר במעשה אחד ולבטל את כתב האישום.
10. הנאשם טען כי יש לבטל את כתב האישום בהתקיים טענה של הגנה מן הצדק. מדובר בפיצול אישומים מלאכותי, כאשר שתי רשויות תביעה ידעו זו על האישום שהגישה זו, כלל המסכת העובדתית היתה פרוסה בפניהן ובכל זאת פיצלו את כתב האישום. כתוצאה מכך, נאלץ הנאשם לעמוד בהוצאות הגנתו בשני התיקים, והודייתו בתיק התעבורה למעשה שוללת ממנו הגנה מהותית ובכך למעשה פוגעת בסיכויי הקבלה של הגנתו. טענות המאשימה
11. המאשימה ביקשה לדחות את הבקשה לביטול כתב האישום ואת טענותיו של הנאשם להעמדתו בסיכון כפול. לטענתה, אין זהות פיזית ומשפטית ביסודות העבירות שיוחסו לנאשם בשני כתבי האישום, וגם אם קיימת זהות במעשה הפיזי הרי שלא כך בעניין היסוד המשפטי הנדרש.
12. השוואת העובדות המיוחסות לנאשם בשני כתבי האישום מלמדת כי מדובר בהוראות חוק שונות, מתחומי אכיפה שונים, כמויות שונות של עבירות ובנוסף, רק בתיק הגז קיימת בקשה לחילוט המכלים האסורים בהחזקה. התנאים המצטברים לקבוע כי המעשה שביסוד שני כתבי האישום הוא אותו מעשה פורטו ב-תפ"ח (מחוזי ת"א) 48914-08-16 מדינת ישראל נ' עמית פוגל (פורסם בנבו, 31/7/18): תנאי עובדתי - כי המעשה הפיזי בשני כתבי האישום זהה ותנאי משפטי - כי יסודות העבירה בה הורשע או ממנה זוכה הנאשם, מכילים את יסודות העבירה בה מואשם הנאשם כעת ובפסיקה נקבע כי הבחינה תעשה ללא בחינת היסוד הנפשי. המאשימה הפנתה לעניין נכט וכן לע"פ 450/77 ברוך בעל טכסא נ' מדינת ישראל, פ"ד לב(2) 152 (1978).
13. בתיק התעבורה יוחסה לנאשם עבירה של הובלת חומר מסוכן השייך לקבוצת סיווג "גזים" ואילו בתיק דנן הוא מואשם בעבירות מהוראות חוק שונות, חוק הגפ"מ אשר תחת פרק הנושא שם "רישוי" כולל בסעיף 2 את פעולת ספק הגז כל עוד אין בידיו רישיון לשיווק מכירה או הספקה של גז וכן הובלת גז. בתיק דנן מיוחסים לנאשם מספר אירועים בהם עסק כספק גז ללא אישור, הוביל, שיווק ומכר מכלי גפ"מ, מבלי שיש בידיו היתר לכך, באופן לא בטיחותי ומסכן חיים.
14. מעבר לכך, מטרת המחוקק בעבירות שיוחסו לנאשם בתיק האחר הן תעבורתיות ותכליתן למנוע תקלה ציבורית של דליפת גז בכבישי הארץ והסדרת דרך ההובלה וההולכה של החומרים, כפי שמופיע בסעיף 1 לחוק. מטרת המחוקק בחוק הגפ"מ הן אחרות ונועדו להגן על הציבור מכלל הסכנות הבטיחותיות הנוגעות לגפ"מ, כולל בבית פרטי או בית עסק אליו הם משווקים, לרבות ההובלה, האחסנה, מיגון הרכב ואחסון המכלים. המאשימה הפנתה לפסיקה המלמדת לשיטתה כי טענת הסיכון הכפול לא עומדת לנאשם וכי גם כאשר מדובר באותו אירוע פיזי, העבירות שבבסיס כל כתב אישום הן שונות לחלוטין ומגנות על אינטרסים שונים.

15. בעניין הטענה להגנה מן הצדק, טענה המאשימה כי לצורך קבלתה ועל מנת שכתוצאה מכך יתבטל כתב האישום, על בית המשפט להתרשם כי מדובר בפגיעה חריפה וקשה בעקרונות של צדק והגנות שכן הטענה תתקבל רק במקרים חריגים וקיצוניים. המאשימה הפנתה להחלטת כב' השופט הרמלין בתפ. 66274-12-20 מדינת ישראל נ' מוחמד תורק (נבו 6/3/22) ולפיה ככל וההגנה לא ביקשה לאחד את המשפטים בשני כתבי האישום בהתאם לסעיף 90 לחסד"פ, ובחרה להגיע להסדר טיעון בתיק התעבורה ולנהל את התיק דנן, אינה יכולה לטעון כעת שהגנת הנאשם נפגעה.
- דיון והכרעה
16. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים שפורטו בכתב, נחה דעתי כי דין הבקשה לביטול כתב אישום - להידחות.
17. טענתו העיקרית של הנאשם היא כי הורשע בגין המעשה שבכתב האישום במסגרת הליך אחר, בתיק התעבורה. משכך ומשקיימת זהות בין המעשה המיוחס לו בכתב האישום הנוכחי והמעשה שיוחס לו בתיק התעבורה- יש לבטל את כתב האישום כנגדו.
18. סעיף 5 לחסד"פ מסדיר את הכלל ולפיו אין להעמיד אדם לדין פלילי, באותו עניין, יותר מפעם אחת. הטענה מכונה גם "סיכון כפול", במובן שאין להעמיד אדם ב-"סיכון" של הרשעה בגין מעשה שנדון והוכרע בהליך אחר: "אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו...".
19. סעיף 149(5) לחסד"פ מסדיר את הטענה המקדמית לה טוען הנאשם, טענה של "כבר נשפטתי":
149. לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן - .. (5) זיכוי קודם או הרשעה קודמת בשל המעשה נושא כתב האישום;
20. המלומד י.קדמי, בספרו על סדר הדין בפלילים^[1], מצביע על ההבחנה בין טענת הסיכון הכפול לטענת "כבר הורשעתי": טענת "הסיכון הכפול" נועדה להוות מחסום למימוש אחריות פלילית, בהנחה שהיא קיימת, מקום בו אדם עמד כבר בפני הסיכון להיות מורשע בגין "אותו מעשה"^[2]. בעוד טענת 'הסיכון הכפול' עוסקת באיסור להעמיד אדם פעמיים בסיכון של הרשעה בשל אותו מעשה, טענת "כבר זוכיתי/כבר הורשעתי" משמעה שקיים פסק דין החוסם את הדרך לדיון נוסף בגין אותה עבירה. טענת 'כבר נשפטתי' שאובה מן הכלל של 'מעשה בית דין' - טענת השתק מפני התדיינות בנושא שחל עליו "השתק עילה" - טענה משפטית שנדונה והוכרעה, או "השתק פלוגתא" - מחלוקת עובדתית ומשפטית שנדונה לגופה בהליך קודם ונקבע בעניינה ממצא פוזיטיבי.

21. באשר למונח "אותו מעשה" אשר עומד בבסיס הכלל בדבר איסור לשפוט אדם פעמיים, מבהיר המלומד קדמי: "תחולת הכלל מותנית אפוא בקיום 'זהות' בין ה'מעשה' שבגינו נשפט כבר הנאשם בעבר - ו'זוכה' או 'הורשע' לגביו - לבין ה'מעשה' המיוחס לו בכתב האישום הנוסף.

'מעשה' לעניין זה משמעו - ה'יסוד הפיזי' שבעבירה; ויודגש המדובר ב'אקטוס ראוס' כולו, ולא ברכיב ב'התנהגות' שבו בלבד, כפי שנוטים לחשוב בשל משמעותו המילולית של המונח 'מעשה'. אשר על כן, 'מעשה' בהקשר זה, פירושו- כל רכיבי העבירה, למעט אלה הנמנים על היסוד הנפשי שבה...^[3] (ההדגשה אינה במקור - א.א.ג).

..

(א) ..'מעשים' ייחשבו 'זהים' לעניין זה, אם כל רכיביו של האחד כלולים במשנהו. אשר על כן: גם אם כלל אחד המעשים רכיבים 'נוספים' על אלה של משנהו - עדיין המעשים 'זהים'.

(ב) ...כלל כל אחד מן המעשים רכיבים 'נוספים' על אלה שמהם מורכב משנהו - אין המעשים זהים; וזאת גם אם 'חלק' מהרכיבים חוזר בשני המעשים.

(ג) נוסחת הזהות: להמחשה מציעה ההלכה הפסוקה את הנוסחה הבאה: כלל המעשה האחד רכיבים "א" + "ב" - והמעשה הנוסף רכיבים "א" + "ב" + "ג" - המעשים זהים (באשר כל רכיביו של האחד כלולים במשנהו, ותוספת רכיב אצל האחד - אינה פוגמת בזהות). כלל המעשה האחד רכיבים "א" + "ב" והמעשה הנוסף "א" + "ג" - אין המעשים זהים (באשר לא כל רכיביו של המעשה האחד כלולים במשנהו; וכל אחד מהם כולל רכיב "נוסף")^[4]

22. הנאשם צירף לבקשתו לביטול כתב האישום עותק "הזמנה לדין וכתב אישום/תעבורה" מאת יחידת התנועה: משרד תנועה שכונות איילון החדש, ובסעיף ב' לכתב האישום נכתב כי "בתאריך 27/6/23 ברחוב תדהר 37 ליד תל אביב יפו", בסעיף העבירות נכתב:

"נהגת ברכב הנ"ל ולא החזקת היתר מאת המפקח על התעבורה בניגוד לתקנה 8(א)(3) לתקנות שירותי הובלה. נהגת ברכב הנ"ל ולא החזקת אישור מוביל רכב בניגוד לתקנה 8(א)(2) לתקנות שירותי הובלה".

בהמשך כתב האישום מופיעה הזמנה להתייצב לדין ביום 11/12/23.

23. העבירה שיוחסה לנאשם בתיק התעבורה, כותרתה "תנאים להובלת חומר מסוכן" סעיף 8(א)(3) ו- 8(א)(2) לתקנות שירותי הובלה, קובעת:

8(א) לא יוביל אדם ולא ירשה לאחר להוביל חומר מסוכן אלא אם כן נתקיימו כל אלה:

..

(2) הנוהג ברכב מחזיק באישור בר תוקף, לאותו רכב שניתן למוביל לפי תקנה 5(ג);

(3) בידי נוהג הרכב היתר;

24. כתב האישום בפני מייחס לנאשם עבירה לפי חוק הגז הפחמימני המעובה, תחת פרק ב' לחוק הנושא את הכותרת "רישוי", ובסימן א "רישיון ספק גז":
"פרק ב': רישוי

25. סימן א': רישיון ספק גז

"2. לא יבצע אדם, בתמורה או שלא בתמורה, פעולת ספק גז כמפורט להלן אלא אם כן בידו רישיון ספק גז לביצוע אותה פעולה שניתן לו לפי סעיף 4 ובהתאם לתנאי הרישיון:
(1) שיווק, מכירה או הספקה של גז;

..

(3) הובלת גז".

26. בחינת סעיפי החוק, זה מול זה, מלמדת כי מדובר בעבירות שונות לחלוטין, ועל אף שההתנהגות והנסיבות המופיעות בבסיסן זהה, הרי שהמעשה הפלילי, האקטוס ריאוס, הוא שונה בתכלית. בעוד תיק התעבורה נסוב סביב השימוש בדרך, אופן השימוש בדרך והובלת חומר מסוכן, חוק הגפ"מ עוסק בהסדרת העיסוק והאישור לעבוד כספק גז ובאופן הטיפול בגז פחמימני מעובה, הובלתו במכלים או שיווק ומכירה שלהם. המעשה בתיק הגפ"מ נוגע לפעולה ללא רישיון לו נדרש ספק גז פחמימני על מנת לטפל, להוביל, למכור ולבצע אספקה של גז. תחום נפרד כשלעצמו, שהסדרתו בחוק נבעה מן השימוש הנרחב בגפ"מ באוכלוסייה, על הסכנות הרבות הטמונות בו.

27. האינטרס המרכזי המוגן בתקנות ההובלה הוא מתחום התעבורה, ונוגע לכל היותר לרכיב אחד מבין הרכיבים העובדתיים שבחוק הגפ"מ - והוא יסוד ההובלה של החומר. תקנות ההובלה מתייחסות לחומר מסוכן, לאישור בר תוקף שניתן לרכב והיתר שניתן למוביל - בהתאם לתנאים הקבועים בתקנות התובלה. בחוק הגפ"מ מדובר בגז פחמימני מעובה, ברישיון שניתן לספק גפ"מ ובשיווק, מכירה, או הספקה שלו. לא ניתן לומר שהאקטוס ראוס של עבירת התעבורה זהה לאקטוס ראוס של העבירה לפי חוק הגפ"מ, שכן למעט נושא ההובלה, היסודות של עבירה אחת אינן נבלעות בעבירה האחרת. לא רק זאת, אלא שלכל אחת מהעבירות יסודות עובדתיים שונים לגמרי. תקנות ההובלה עוסקות בהובלה של חומר מסוכן, ברכב שניתן לגביו אישור ונהג שיש בידו היתר מאת המפקח. היסודות העובדתיים בחוק הגפ"מ - הם שונים - פעולה של ספק גז, המחויב ברישיון, ובתנאים שנקבעו בחוק באשר לאחסנה, מכירה, הובלה של גפ"מ. כפי שהבהיר המלומד י. קדמי, ההתנהגות שבבסיס העבירות כוללת רכיבים עובדתיים זהים-המועד בו בוצעה העבירה, ההתנהגות הכוללת נהיגה ברכב המוביל גז, או חומר מסוכן - אך האקטוס ראוס, המעשה האסור המגולם בעבירה אחת אינו המעשה האסור המגולם באחרת והם אינם נכללים זה בזה.

28. ההגנה הפנתה לפסיקה ולמבחן הזהות הפיזית והזהות הנורמטיבית כפי שעלה בעניין ברכה^[5]; אלא ששם דובר על קביעת העונש שהוטל על המערער והאם יש לראות ברצף הפעולות שביצע ושבסופן התוצאה הקטלנית בתאונת דרכים, כמספר מעשים או מעשה אחד. לא מדובר במבחן שיישם בית המשפט לבחינת טענת הסיכון הכפול, אך גם אם נלך לשיטת ההגנה, לא ניתן לומר שבאופן נורמטיבי ערכי דברי החקיקה זהים. כשמדובר בשתי הוראות חיקוק שונות, ההנחה היא שהמחוקק אינו משחית מילותיו לריק, וככל ומצא לאשר דבר חקיקה נוסף הרי שהוא נועד להחיל אמות מידה וכללים ספציפיים הנוגעים לאחסון, ההובלה, ההספקה והמסחר בגפ"מ. בפרק ב' לחוק, הנושא את הכותרת 'רישוי' מוגדרת החובה לקבלת רישיון על מנת לשמש כספק גז, בעל הרישיון רשאי לרכוש גז רק מבעל רישיון ספק גז, על הגז לעמוד בתקן המוגדר בחוק, בסעיף 42 מוגדר ה-"מנהל" שימונה על ידי השר המטפל והוא בעל הסמכות ליתן רישיון - כל אלה לא חלים בעניינו של מוביל לפי חוק התעבורה.

29. באשר לטענת ההגנה כי ניהול שני ההליכים פוגע בהגנת הנאשם, אשר כבר הודה בביצוע המעשה בתיק התעבורה, ומאלצת אותו לנהל שני הליכים, על ההוצאות הכרוכות בכך, יש להפנות למענה של המאשימה. אכן, כפי שנטען, בידי ההגנה היתה האפשרות לבקש את איחוד המשפטים, שכן בא כוחו של הנאשם כאן, ייצגו בהליך בתיק התעבורה, וייצגו שם כאשר הוא מודע ומייצג גם בתיק שלפני. משכך, וככל ואכן סבור היה הנאשם כי יש טעם בכך, היתה פתוחה בפניו הדרך לבקש כאמור, אלא שהוא שכלל צעדיו ובחר לנהוג כפי שנהג- זו זכותו. מכל מקום, לא ניתן לומר שמקרה שלפני כי הרשות התנהלה באופן פוגעני 'המרעיד את אמות הסיפים' ופוגע באופן חריג בתחושת הצדק וההגינות.

סוף דבר

30. איני נעתרת לבקשה לביטול כתב אישום מחמת הטענות של סיכון כפול וטענת הגנה מן הצדק. ניתן היום, ל' ניסן תשפ"ה, 28 אפריל 2025, במעמד הצדדים.

-
- [1] י. קדמי על סדר הדין בפלילים, חלק שני, כרך א', תשס"ט (2009, 1299).
- [2] דנ"פ 532/93 רשל מנינג נ' היועץ המשפטי לממשלה, מז(4), 025, 32 (1993)
- [3] קדמי, עמ' 1305
- [4] קדמי, 1306
- [5] ע"פ 8748-08 ירון ברכה נ' מדינת ישראל (נבו) (10.10.2011).